

Arbeidernes dag 1. mai og Pressefrihetens dag 3. mai 2016

I år kommer Amnesty til å fokusere på pressefrihet og journalisters rett til å utføre sitt arbeid, både på arbeidernes dag 1. mai og på pressefrihetens dag 3. mai. Disse datoene er viktige merkedager for å vise vår solidaritet med journalister som blir kneblet og hindret i å utøve sin rett til ytringsfrihet. Vi håper du blir med på å jobbe for alle, men særlig journalisters rett til ytringsfrihet en eller begge av disse dagene.

I år har vi tre journalister i fokus: Muhammad Bezhanov fra Usbekistan, Eskinder Nega fra Etiopia og Khadija Ismayilova fra Aserbajdsjan. Dere kan selv velge om dere ønsker å fokusere på en eller flere av personene i aksjonene dere planlegger.

Desto flere vi er som bruker anledningen til å kjempe for ytringsfrihet, desto bedre. Når vi er mange som tar urettferdighet personlig, oppnår vi resultater.

Lykke til med arbeidet!

Innhold:

Om pressefrihet.....	2
Journalistene i fokus.....	2
Muhammad Bekzhanov	2
Eskinder Nega.....	3
Khadija Ismayilova	3
Første mai – arbeidernes dag	4
Første mai arrangementer	4
Pressefrihetens dag 3. mai	4
Aktiviteter dere kan gjennomføre 1. mai eller 3. mai	4
Arranger filmkveld.....	4
Arranger fagkveld/debatt.....	5
Stå på stand	5
Delta i sosiale medier: Action Hour	5
Leserinlegg	5
Engasjer bloggere:	7

Om pressefrihet

Amnesty International er for retten til fri presse som innebærer frihet til å søke, motta og dele informasjon. Dette skal skje uten frykt og ulovlig innblanding av myndighetene. Retten til pressefrihet er viktig for et demokratisk samfunn med lik tilgang til grunnleggende rettigheter som utdanning, ytringsfrihet og beskyttelse mot menneskerettighetsbrudd.

Siden grunnleggelsen har Amnesty støttet og beskyttet mennesker som benytter seg av sin ytringsfrihet, både for seg selv og andre. Vi jobber med journalister, lærere, fagforeninger, menneskerettighetsforkjempere og minoriteter som står opp for sine rettigheter.

Journalistene i fokus

Muhammad Bekzhanov flyktet i 1993 fra Usbekistan til Ukraina grunnet trakasseringen og forfølgelsen fra myndighetene. Han hadde gjort seg upopulær hos usbekiske myndigheter som redaktør for avisen til opposisjonspartiet ERK.

Den 16. februar 1999 gikk det av seks bomber i Tasjkent der minst 13 mennesker døde og mer enn 100 ble skadet. I kjølvannet av eksplosjonene ble flere hundre påståtte konspiratører vilkårlig arrestert av usbekiske sikkerhetsstyrker. Myndighetene brukte anledningen til å arrestere veldig mange mennesker som var i opposisjon – og så ble de anklaget for å stå bak terrorangrepene. Ukrainske myndigheter overleverte Muhammad, til tross for advarsler om at han risikerte å bli torturert. Han ble torturert av landets sikkerhetsstyrker. De slo ham med gummikøller, kvelte ham og ga ham elektriske støt, alt for å tvinge ham til å tilstå lovbrudd i konspirasjon mot staten. I retten ble denne «tilståelsen» brukt til å dømme ham til 15 års fengsel. Etter hans vitnesbyrd i rettssaken ga dommeren forsvaret bare 40 minutter til å presentere sin sak. Retten tok ikke noen av Bekzhanovs påstander om tortur i betraktning og baserte sin avgjørelse på hans «tilståelse».

Han er nå ved dårlig helse. Muhammad skulle egentlig ha blitt løslatt i februar 2012, men kort tid før dette ble han dømt til ytterligere fire år og åtte måneder for angivelig å ha brutt fengselsreglene. Han fortalte retten at han ikke hadde overtrådt en eneste regel på 13 år, og at det var rart at han skulle begynne å bryte reglene bare uker før hans planlagte løslatelse.

Mer om Bekzhanov og link til aksjonen: <http://www.amnesty.no/aksjon/bekzhanov>

Eskinder Nega ble fengslet i 2011 etter å ha holdt ulike taler som kritiserte Etiopias myndigheter, og for å ha krevd større beskyttelse av retten til ytringsfrihet. I 2012 ble han dømt til 18 års fengsel for «forberedelse eller oppfordring til terrorhandlinger», «deltagelse i en terroristorganisasjon», og for «landsforræderi».

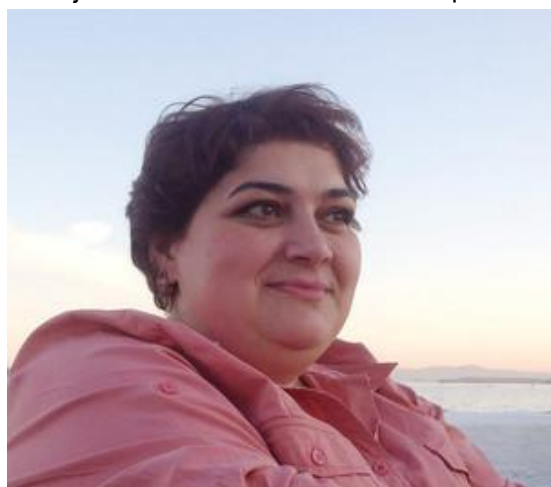
Eskinders siste arrestasjon og rettsforfølgelse danner en del av et større fremstøt mot mennesker som er kritiske til regjeringen. Landets terrorismeparagrafer brukes til å stilne kritiske røster.

Dette er den åttende gangen Eskinder er blitt dømt for utøvelsen av sitt yrke som journalist. Han har lenge vært en torn i øyet til de etiopiske myndighetene, og har blitt trakassert, arrestert og tiltalt en rekke ganger for sitt arbeid.

Mer om Eskinder og link til aksjonen: <http://www.amnesty.no/nega>

Khadija Ismayilova er en fremtredende journalist og en frittalende kritiker av Aserbajdsjans myndigheter. Hun har gjort omfattende rapportering av korrupsjonssaker og forbrytelser innad i landets regjering og har skrevet flere artikler som avslører mistenkelige forretninger hvor medlemmer av president Ilham Aliyevs familie har vært involvert. Kort tid før Khadija ble arrestert i desember 2014 publiserte hun en liste over politiske fanger som befant seg i landet.

I likhet med andre saker mot frittalende kritikere har myndighetene hindret Khadijas advokat i å representere henne. 10 desember 2014, dagen etter at advokaten Khalid Baghirov tok på seg saken til Khadija Ismayilova, fikk han sin lisens suspendert av den nasjonal advokatforbundet i Aserbajdsjan.

Khadija har flere ganger mottatt trusler på grunn av sitt arbeid, fra privatpersoner og mer synlige statlige aktører. Statlige kontrollerte medier drev en svertokampanje med det eneste formål å trakassere Khadija og hennes familie, alt for at Khadija skulle slutte med sin regjeringskritikk.

Mer om Khadija og link til aksjonen: www.amnesty.no/aksjon/ismayilova (linken blir aktiv i nær fremtid)

Første mai – arbeidernes dag

Arbeidernes dag, 1. mai, handler om kampen for rettferdighet og verdighet, om retten til å organisere seg og om solidaritet. I år fokuserer Amnesty på pressefrihet og journalisters rett til å utføre sitt arbeid. Verden over blir journalister hindret i å utføre sitt arbeid, forfulgt eller til og med fengslet for eksempel for å kritisere stater og regimer. Amnesty krever derfor journalisters rett til pressefrihet og ytringsfrihet.

Første mai arrangementer

I mange byer og tettsteder arrangeres det egne 1. mai tog eller andre former for arrangementer. Bli med i toget der du bor, og vis solidaritet med journalister som ikke får utføre sitt arbeid fritt. Årets parole, som dere kan male på et banner er:

**Pressefrihet verden over -
La journalister jobbe fritt!**

Flere steder vil det også være mulighet til å holde appeller på første mai. Ønsker dere å holde en appell? Ta kontakt med regionleder som sender dere et utkast, som dere enten kan tilpasse lokalt, eller bruke som det er.

Pressefrihetens dag 3. mai

Pressefrihetens dag markeres verden over for å sette fokus på journalister og andre mediefolk som utsettes for overgrep og trakassering bare fordi de benytter seg av ytringsfriheten sin. Vi bruker dagen til vise solidaritet med de som risikerer livet for å fortelle sannheten om det som skjer.

Aktiviteter dere kan gjennomføre 1. mai eller 3. mai

Arranger filmkveld

For å vekke engasjement kan film være et viktig virkemiddel. Filmer vekker følelser og inspirerer.

Inviter derfor gjerne til filmkveld med en film som omhandler temaet pressefrihet (se liste under for eksempler på filmer). I forkant kan dere gjerne holde en kort appell om pressefrihet, Vi ønsker at dere har underskriftslistor tilgjengelig som folk kan signere. Disse finner dere på aksjonssidene (se lenker i avsnittene om journalistene lenger oppe).

Filmkveld kan for eksempel arrangeres på jobben, på en lokal café, kulturhuset, skolen eller universiteter.

Forslag til filmer:

- All the President's Men (1976) – om Watergate-skandalen
- Truth (2015)
- Frost/Nixon (2008)

- Ai Wei Wei (2012)
- Veronica Guerin (2003)

På skolen

På skolen kan det være at du kan snakke med norsk- eller samfunnsfagslæreren din for å få ha en filmvisning i timen, hvor dere etterpå kan diskutere pressefrihet i klassen. Dere kan også arrangere en skrivekveld hvor dere skriver artikkel/innlegg om presse- og ytringsfrihet og hva dere legger i det og hva det betyr for dere.

Arranger fagkveld/debatt

Arranger en fagkveld om pressefrihet og en eller flere av journalistene vi har i fokus. Hvorfor er pressefrihet og ytringsfrihet viktig? Kan rettighetene begrenses?

Inviter gjerne inn en fagperson til samtale eller arranger en debatt. Servering av mat kan være et godt tips for å få flere til å komme.

Ønsker dere tips til hvem dere kan invitere til en fagkveld? Ta kontakt med din regionleder.

Stå på stand

Samle gruppa og stå på stand! Standen kan være på torget der du bor, på biblioteket, skolen eller universitetet. Signaturer er et av Amnestys viktigste virkemidler i møte med nasjonale og internasjonale aktører. Velg om dere vil aksjonere for en eller flere av journalistene..

Ta gjerne bilder mens dere står på stand og del de på sosiale medier.

Ta kontakt med regionleder om dere ønsker materiale til standen, eller tips om hvordan dere går frem for å arrangere en stand.

Delta i sosiale medier: Action Hour

Sosiale medier er et hyppig brukt virkemiddel. Et lite bilde, en kort setning kan nå ut til mange på kort tid og skape stor effekt. Action Hour er derfor en fin metode for å skape blest rundt pressefrihetens dag. Ideen er å samle flest mulige nettsignaturer på en time. Opprett gjerne et Action Hour arrangement på Facebook og oppfordre til å samle signaturer til en aksjon 1. eller 3. mai. Sett av en time og tell antallet signaturer før og etter Action Hour. Sett dere et mål og se om dere når det.

Leserinnlegg

Leserinnlegg er en fin måte og nå ut til lokalsamfunnet der du bor, og kan være ekstra virkningsfullt når det handler om journalister og pressefrihet. Send innlegget til lokalavisa, nasjonal media, universitetsbladet eller legg det ut på nett.

En god idé i forbindelse med pressefrihet kan være å skrive et innlegg om et tema som engasjerer deg og så sladde over alle ordene der du uttrykker din mening. Dette kan være svært virkningsfullt for å skape oppmerksomhet mot sensur. Nederst kan du skrive at dette er virkeligheten til Muhammad Bekzhanov, Eskinder Nega og Khadija Ismayilova, og forklare hvorfor det er viktig å kjempe for retten til å ytre seg (se eksempel lenger nede).

Hvis dere skriver et sladdet leserinnlegg er det viktig at dere sender med en forklaring til avisen, slik at de vet hvorfor du gjør dette.

Eventuelt kan du skrive et leserinnlegg som tar for seg pressefrihet generelt. Under finner du forslag til leserinnlegg du kan bruke som utgangspunkt.

Hvis du er usikker på hva du skal skrive kan du gjerne sende utkastet til din regionleder som kan se over, eller komme med tips og innspill.

Forslag til leserinnlegg

Pressefriheten trues verden over

I dag markerer vi pressefrihetens dag. Vi gjør det for å vise solidaritet med journalister og andre mediefolk verden over, som ikke kan ytre det de vil uten frykt for represalier.

For oss/meg er ytringsfrihet kjempeviktig. Det gir oss/meg blant annet mulighet til å skrive dette leserinnlegget i dag. Det er viktig for demokratiet og for samfunnsdebatten. Frihet og demokrati kan ikke eksistere uten at uavhengige journalister passer på de som sitter med makten og sier ifra når makten misbrukes. Alle har rett til ytringsfrihet, journalister så vel som enkeltindivider.

Retten til ytringsfrihet slås fast av FNs Verdenserklæring om menneskerettigheter under Artikkel 19. Likevel begrenses denne friheten verden over.

Myndigheter i land som Aserbajdsjan, Etiopia og Usbekistan slår hardt ned på ytringer som ikke er i tråd med deres premisser, i form av trusler, arrestasjoner, tortur og fengsling. Frarøvelse av ytringsfrihet er et menneskerettighetsbrudd i seg selv, i tillegg bryter også måten det gjøres på med andre menneskerettigheter.

I vår lokale Amnesty-gruppe her i (sted) jobber vi stadig for journalister og andre modige menneskerettighetsforsvarere som er utsatt for menneskerettighetsbrudd. En av de personene som har vært i Amnestys søkelys i mange år er den usbekiske avisredaktøren Muhammad Bekzhanov (hvis dere har andre saker dere jobber med, kan dette skrives her).

Bekzhanov er en av nåtidens lengst sittende fengslede journalister. I 1993 måtte han flykte fra Usbekistan til Ukraina etter at han som avisredaktør hadde utfordret det brutale usbekiske maktapparatet. Seks år senere ble han imidlertid utlevert til Usbekistan på grunnlag av oppkonstruerte anklager om terrorisme.

Under sin rettssak i august 1999 vitnet Bekzhanov om at han hadde blitt slått, kvelt og torturert med elektrosjokk for å tvinge ham til å tilstå medvirkning i et terrorangrep. Domstolen tok imidlertid ikke hensyn til noen av påstandene hans og dømte ham til 15 års fengsel basert på «tilståelsen» han hadde gitt under tortur.

Saken til Bekzhanov er ikke unik. Rundt om i verden sitter journalister fengslet for å ha brukt sin ytringsfrihet.

(Hvis det kun ønskes å fokusere på Bekzhanov, kan dette avsnittet utelates) En annen journalist som Amnesty har hatt fokus på de siste årene er Khadija Ismayilova. Ismayilova, en anerkjent og prisvinnende journalist, som i 2014 ble dømt til over 7 års fengsel for publisering av artikler som avslørte menneskerettighetsbrudd og korrupsjon av myndighetene i Aserbajdsjan. I likhet med Ismayilova, sitter den etiopiske journalisten Eskinder Nega fengslet for en blogg der han

oppfordret til mer ytringsfrihet og dialog om politiske reformer. Nega soner en fengselsdom på 18 år fordi han krevde ytringsfrihet i sitt hjemland Etiopia.

Sakene til disse journalistene viser hvordan brudd på ytringsfrihet fortsatt er en realitet verden over, og hvorfor vi ikke kan ta denne friheten for gitt.

Bli med og marker pressefrihetens dag og stå opp for fengslede journalister og retten til ytringsfrihet! Vi i Amnesty [stedsnavn] kommer til å gjøre det, og vi vil ikke gi oss før Bekzhanov, Ismayilova, Nega og andre fengslede journalister er satt fri. Du kan støtte sakene deres ved å signere aksjonen på Amnesty sine nettsider (www.amnesty.no).

(eventuelt kan dere her skrive om et arrangement eller aksjon dere skal ha i forbindelse med dette tema)

Bli med!

Engasjer bloggere:

Bloggere får mye oppmerksomhet. I Norge har de en unik mulighet til å si det de mener uten at myndighetene kontrollerer det og sensurerer deres tale. Det kan derfor være en god ide å kontakte og oppfordre enkelte bloggere og spørre om de kan legge ut et sladdet innlegg på sidene sine 3. mai.

Her er et forslag til det dere kan skrive til bloggere (gjør det gjerne personlig):

Som blogger i Norge har du friheten til å ytre dine meninger fritt, enten det er ris eller ros. Du er en viktig stemme i vårt demokratiske samfunn når du utøver din ytringsfrihet. Dessverre er det ikke slik for bloggere og aktivister i andre deler av verden, hvor de risikerer å bli forfulgt og fengslet for å ha gjort det du gjør.

Du har veldig stor innflytelse i dagens samfunn og har mange lesere daglig. Derfor håper vi å engasjere deg til å bidra til å sette fokus på Pressefrihetens dag i år. Ved hjelp av deg vil vi da ha muligheten til å nå ut til enda flere, og det vil være enklere å illustrere hvor viktig ytringsfriheten faktisk er.

For å skape et visuelt bilde, ønsker vi å be deg om å skrive om et tema du vanligvis skriver om og er opptatt av, enten det er mote, livsstil eller samfunn (husk å tilpasse dette til bloggeren du tar kontakt med). Etter du har skrevet og før du publiserer, ønsker vi at du sladder over/sensurerer deg selv hver gang du ytrer en mening eller sier noe som kan oppfattes som kritikk.

For eksempel (utdrag fra <http://www.amnesty.no/aksjon/california-kan-gjenoppta-bruken-av-d%C3%B8dsstraff>) :

«Legestanden har vært [redacted] til denne metoden [redacted] stoffet sprøytes inn. Da vil fangen oppleve å bli [redacted] si fra om det.

Amnesty [redacted]

USA er blant en liten gruppe av verdens land som fortsatt tyr til dødsstraff. I løpet av de siste fem årene er USA et av få land – i gjennomsnitt 10 – hvor Amnesty International har registrert henrettelser hvert år. Amnesty International er [redacted]

Det finnes ingen

».

På slutten av innlegget ønsker vi at dere skrivet et lite avsnitt hvor dere legger til grunn hvorfor dagens innlegg er annerledes – drar det opp mot pressefrihetens dag, mediefrihet, ytringsfrihet og en eller flere av journalistene som Amnesty kjemper for. Dere kan lese mer om journalistene her (legg ved link til de forskjellige aksjonene).

Forslag til avsnitt du kan legge inn nederst:

Ytringsfrihet er for meg svært viktig og som dere kanskje har lagt merke til så fremstår dette innlegget annerledes enn mine vanlige innlegg. I dag er det den internasjonale pressefrihetens dag, og i forbindelse med dette har jeg har sensurert meg selv hver gang jeg har ytret en mening for å demonstrere hvor viktig ytringsfriheten faktisk er. Rundt om i verden er det mange som opplever at staten sensurerer dem, forfølger dem og fengsler dem fordi de ytrer sine meninger – noe som gjør det svært problematisk å skrive om det som opptar dem på offentlige fora, og holder nær sagt all offentlig debatt og diskusjon utenfor den politiske sfæren.

Amnesty International jobber for retten til fri presse som innebærer frihet til å søke, motta og dele informasjon. Dette skal skje uten frykt og ulovlig innblanding av myndighetene. Retten til pressefrihet er viktig for et demokratisk samfunn med lik tilgang til grunnleggende rettigheter som utdanning, ytringsfrihet og beskyttelse mot menneskerettsbrudd. Krev at presse- og ytringsfriheten respekteres! Signer aksjonene til Amnesty her. (Link til aksjonene).